

FIGURES DE CATALUNYA

JOAN PRIM I PRATS

Un militar del segle XIX amb llambregades del segle XX.

Es deia Joan Prim i Prats. Nat a Reus el 6 de desembre de 1814. Fou escolà fins als deu anys. Els seus estudis foren breus i no gaire intensos. Quan el seu pare, Pau Prim, que havia estat notari, però que tenia el grau de capità dels exèrcits nacionals, obtingué el comandament del batalló de miquelets d'Isabel II, Joan s'hi enrolà com a soldat distingit. Tenia dinou anys i havia descobert la seva veritable vocació.

A partir de la primera acció en que pren part —una topada amb els homes del capitost carlí Trinxet— excelleix per la seva desimboltura i el seu coratge. El mateix any, després d'un brillant atac a la baioneta, el nomenen sots-tinent. Ja ha sortit del rengle i mai més no hi tornarà. Ens embolicarem a narrar el seguit dels seus èxits militars? Limitem-nos a dir que, en sis anys, participa en trenta-cinc combats, rep vuit ferides, ascendeix a tinent coronel i recull dues creus de Sant Ferran. I només té vint-i-sis anys.

L'any 1841, el Govern el nomena sots-inspector de carrabiners de la zona andalusa, on el contraban, en perjudici de la indústria catalana, és activíssim. La seva aplicació a complir amb el deure no cau bé en aquell moment. Conflicte. De seguida Prim el resol fent-se elegir diputat. La seva segona vocació, íntimament barrejada a la primera —som al segle XX—, no ha trigat gaire a obrir-se pas. Prim era partidari d'Espartero, però quan aquest assumeix la Regència passa a l'oposició. A Reus, la seva pàtria, promou un alçament del qual només a còpia d'audàcia i sang freda surt amb honor. A Barcelona, on, ja general de brigada, l'envia el Govern, aconsegueix apaivagar els esperits. Un dia que travessà, a cavall, una aglomeració, una veu li digué: «Aquest el que busca és la faixa», referint-se a la faixa del general divisionari. Prim, replicà: «Sí, oi? Doncs, caixa o faixa». Després es retirà a Gràcia, des d'on inicia la lluita contra els amotinats. El Govern el premia nomenant-lo comte de Reus i vescomte del Bruc.

Amb la seva proesa, Prim consolida el govern de Narvèez, cap dels moderats, i ell és progressista; això el col·loca en mala positura amb els seus correligionaris. Se'n va a l'estranger i s'hi reconcilia. En arribar a Espanya conspira i és traït pel seu ajudant.

La guerra d'Àfrica duu al súmmum la seva popularitat. Som al 1860. Prim, que rep el comandament d'un cos d'exèrcit, ha llevat a Catalunya un batalló de voluntaris que han estat entusiàsticament acomiadats. Per a ells, Clavé, ha com-

post un cant que es titula «Els néts dels Almogàvers». Un cop al Marroc, Prim no solament revalida els seus títols d'home coratjós, sinó que confirma els seus mèrits d'estratega.

En acabar l'afortunada encara que estèril campanya, és el general més popular de la Península, el model de la bravesa. «Pa mí, Prim», diu la minyona de servei en defensar el quinto desnerit que l'acompanya de la burla que li adrecen uns senyorets descarats. I amb aquesta concisa rèplica que, més o menys deformada, resta dins el llenguatge corrent, la noia creu haver dit tot el que es pot dir.

A través de gelosies i recels, també a les altes esferes la seva capacitat era reconeguda. I quan Espanya, amb França i Anglaterra, decideixen en 1862, d'intervenir militarment a Mèxic, Prim és designat cap del cos expedicionari espanyol. La seva clarividència política s'acredita en aquella ocasió; s'adona prestament que l'empresa d'establir els arxiducs austríacs Maximilià i Carlota com a emperadors de Mèxic és una follia coondemnada al fracàs i se'n retira amb els anglesos, que són del mateix parer, traient Espanya d'un pèssim afer. De retorn a Espanya, on el Govern li demana comptes de la seva conducta, torna a conspirar contra els moderats; en 1868, es revolta a Càdis amb Serrano i Topete. Derrota a Alcolea les tropes d'Isabel II i forma part del Govern provisional que substitueix la Monarquia. S'oposa a la proclamació de la República; refusa de participar a la guerra franco-prussiana; des de la presidència del Consell, imposa la candidatura d'Amadeu de Savoia, que arriba a Espanya el mateix dia que uns homes —finalment identificats com a republicans— assassinen a trets el seu patrocinador. Així acaba una vida molt segle XIX, en la qual abunden les notes de noblesa, gallardia i seny.

No pot estranyar que la figura d'aquest català, tan poderosament intervencionista, com més s'estudia més relleu agafi dins la Història d'Espanya. El seu coratge i la seva empena tenen sovint el contrapunt d'una visió política a la qual és fidel fins al darrer minut. Vol una Espanya lliberal, progressista, però amb ordre i amb monarquia. Per restar dins aquests principis no vacilla ell, tan militar i tan guerrejador, a abandonar l'aventura mexicana sabent prou que, en fer-ho, es procura l'enemistat de la reina, la d'O'Donnell i la de Napoleó III. Joan Prim i Prats, fill de Reus, no era un aventurer, sinó un estadista que va obrir-se pas amb les armes del seu temps.

J. M.ª Maspons

LA VALL, a 6 de maig del 1971

Luis Yélamos

JARDINERO

Calle Virgen de los Remedios

Casa Yélamos STA. EULALIA DE RONSANA

Dirección e información:

CASELLAS

Tel. 270 06 89

GRANOLLERS

DYDPLAS

Torras y Bages, 72 (int.)

Tel. 270 11 94

GRANOLLERS

BOLSAS

Y

TOLDOS

PLÁSTICO